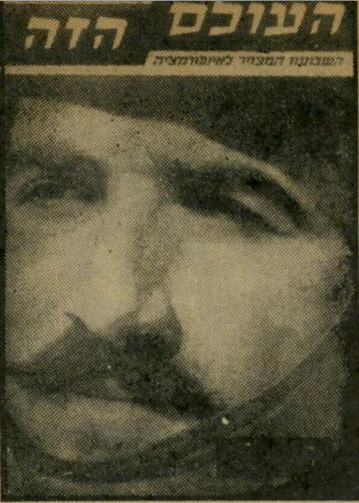

לפני 25 שנה

גיליון "העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, עמד בצל ההתקפה הכורית שנתפרקה על עורכי השבועון, ומדור "במדינה" תאר התקפה זו בהרחבה. על המדור "קורא יקר" תם הכריזמה, העיתונאי אורי סלע. כתבתהקיר מקפת עסקה בציר המכשפות שהתחולל בארצות-הברית, תחת הכותרת: "מק" קארתי: גיבור הפחד". המדור "ראיון מיוחד" הוקדש לאחד ממתכני האופנה הנודעים של פאריס, ז'אק פאט. בצד הראיון פורסם "העולם הזה" דו"ח על איפנת החורף 4-1953 בישראל. ראיון נוסף שראה אור ב"העולם הזה" לפני 25 שנה, נערך

"העולם הזה" 842
תאריך: 10.12.53

אשה שרת ושגיאות הדקדוק של העיתונות * דוב שילנסקי

יצא מבית הכלא * הדרגות החדשות של אשה דיין

* כוסות התה של אייזק שטרן * פסקהדין והמיפלה

דקים. גם קודם לכן הגיעו הוקרים * לכלל מסקנה שברמן לא גנב כסף, לא נהגה אישית מהיופיים. אולם ברור היה גם ש' אדם נקי-כפיים אשר נהג הזיזים פשט ממישרדו אינו האדם המתאים ביותר לשמש כגיבחה ציבורי.

רדיו

שירות שידור כרטי

מיקרה ברמן (ראה לעיל) לא היה המיקר רה היחיד שגילה את שיעבודו המוחלט של קול ישראל למיסגרת הצרה של מפא"י. בשיחה בין מרכזי שירות-השידור נתגלו השבוע שתי תגליות נוספות: הכתבהמדיני של קול ישראל, אינו אלא מישרדהחוק (ובכמה מיקרים, שרהחוק עצמו) והכתב הפרלמנטרי, במידה שמדובר על משאומתן קואליציוני, אינו אלא מרכז מפא"י.

כשהחלה מועצההביטחון בדיוניה בפר" שת קיבייה, שמעו המאזינים לא פעם הר דעות אשר ניסוחן החריף הפתיע. אלה נמסרו בשם הכתבהמדיני, אולם יודעי-דבר ידעו שהיו אלה פרי מצברוחו של משה שרת עצמו, אותו לא יכול היה לגלות בתוקף מעמדו הרשמי. בין השאר השיב משה שרת לדובר מישרדהחוק הבריטי: "דובר מישרדהחוק הבריטי גר בלונדון, מה הוא יודע על פצצות?"

שידור אישי. איש לא יוכל לערער על שילטונה של הממשלה במכשיר זה, אך רבים הציגו השבוע את השאלה מדוע חייב קול ישראל לשמש מכשיר אישי-ציי בורי למיפלגת השילטון ולאישיה. עם מיניו של זלמן ארן כשר, הרי אין כל ספק שיוקם עבורו מישרד לענייני הסברה, אשר ירכו בתוכו גם את קול ישראל. כמנהל כללי נוקבים כרגע בשמו תיהם של אהוד אבריאל או ד"ר ישראל קסטנר, מי שהיה דובר מישרד המיסחר והתעשייה בימי דוב יוסף, ואלו על ראש שירותי המודיעין הנוכחי הילכה השבוע שמועה מבוססת למדי שהוא עומד לעבור לשירותה של ממשלה זרה. קבע אחד מי עובדי מישרדו: "הוא ראש שירותי מודיעין מיקצועי, ולא חשוב לו בשביל מי הוא עובד..."

חולרות

האסיר שחזר

שושנים וצפורנים, אדומות, ורודות וצהובות, מילאו את הדירה הקטנה והנעימה

ביניהם חוקרי העולם הזה (789), שהגיעו למסקנה זרה עם פסקהדין. שהוכר מאוחר יותר כגיבורה של פרשת קסטנר ונירצח בפורים 1957, אחרי ששופט ביתהמשפט המחוזי (דאז), בני ימין הלוי, טען כי קסטנר: "מכר את נפשו לשטן..."

העם מיפלגות

התקליט הוחלף

עם אישור פסקהדין שהוציא בית המישפט המחוזי בחיפה נגד ראש עיריית חדרה, דויד ברמן, שידר קול ישראל בי צהריים את הידיעה כלשונה, וציין כי השופט העיר בפסקהדין המנומק כמה הערות שלא היו לכבוד הנאשם מהבחינה הציבורית.

עוד באותו יום התקשרה אישיות מפא"יית מרכזית אל אחד ממנהלי מחלקת החדשות בשרותהשידור, והציעה לרכך את הנוסח. להודיע רק שהנאשם זוכה, ולהשמיט את הפרטים הנוספים. הצעה מפי אותו איש פירושה פקודה. הצטדק העור רך: "לא ידעתי... חשבתי שמפא"י הפי קירה את ברמן כבר מזמן לזאבים."

זכיב האריות. היה לאותו עורך על זה לסמוך. כשנודע לראשונה על הזיז פים בחדרה, והתחוללה סערה ציבורית, התרחקה המיפלגה מראשהעיר שהפך למעמסה. ברמן התלונן שהוא עומד לבדו במערכה. אפילו עיקר הוצאות ההגנה שלו, שהגיעו לכדי 8000 ל"י, סופקו לו על-ידי חבר אישי. איש הש"י הותיק עזרא דנין.

אולם עם מתן פסקהדין החליפה מפא"י לפתע את התקליט. אחרי שקול ישראל שינה את הנוסח והפך את ברמן לקדוש מעונה, הומטר עליו מטר של מיברקיי ברכה. מועצת המיפלגה קיבלה אותו בי תשואות סוערות. האיש שנזרק לזאבים הפך פתאום חביב האריות.

שני הדברים גם יחד היו בלתי מוצי

העם הכוללים

היה זה כאילו כבה ניצוץ האלהים כבנייני הממשלה ובמסדרונות הכנסת. עם פרישתו של דויד ברגוריון, שמסר את כתביהתפטרותו הרשמי לנשיאהמדינה, חדלו ההמונים כימעט לחלוטין להתעניין במישחק הקוגניטיבי, המקחיהומכר ומיל-חמתהעצבים שנועדו להוליד את ממשלתם החדשה.

האדישות המוחלטת, שליוותה את ההור דעות המצחיקות של המיפלגות על ניתוק המשאומתן הקואליציוני היחידשו, מקורה בריא. מישטר דימוקרטי אמיתי בנוי על מיפלגת שילטון חזקה ואופוזיציה חזקה. לטובת המישטר, רצוי שההבדל בין ה-שתיים יהיה גדול ככל האפשר, למען תהיה ביקורת ציבורית יעילה.

התמונה שנתגלתה השבוע היתה שונה לגמרי: עדה של מיפלגות מתרוצצות, שכל אחת מהן ביקשה לחטוף נתח מן העוגה הממשלתית, ביצעה תרגילי לוליינים כדי שהנתח יהיה גדול ככל האפשר. היה ברור לגמרי שאפי הממשלה לא ישר-תנה על-ידי צירוף מיפלגה זו או אחרת. רק השלטים על לישכות השרים ישתנו. זקנים בעלי זיכרון טוב לא התקשו בי-מציות דוגמה. כך בדיוק היה המצב בימי הכוללים בירושלים העתיקה ובצפת. קבור צות הספילים חיו על נדבות יהודי העור-לם, והתקוטטו רק על אופן חלוקתן.

בתקופה המחיכת מעשים נועזים, ומני-היגים גדולים, לא היתה זאת תמונה משמחת.

מה בעלת-הבית, חייכנית ומאושרת, הגיי-שה תה, עוגות ויין. דוב שילנסקי לא רצה לשתות מאומה מלבד תה: זה היום השלישי-ששתה בצוותא עם חבריו שהוסיפו לזרום פנימה, ולברכו לרגל שיחורורו, אחרי-רי 14 חודשי מאסר על נשיאת הפצצה במישרדהחוק (העולם הזה 787, 781).

דוב מיעט לדבר על המיקרה, ואמר רק: "הדבר שרציתי להעלות את הדיון עליו מחדש, הפך עתה לעובדה קיימת, דבר המעיד על ההידרדרות המוסרית של העם היושב בציון ואוזלת היד של הנוער, ש-המיד חרט על דגלו את סיסמת הטוהר והאידיאליזם. אני מקווה שההתפכחות מ-הפאטה-מורגנה ששמה שילומים תקדים לבוא, ואם המעשה שלי הוסיף גידבך לכך, יהיה זה שכרי על סבל המאסר."

חיי מישפחה שקטים. בשהותו בי-כלא החליט שילנסקי לא לבזבז זמנו לריק. מלבד מישפטים, כלכלה ואנגלית, למד גם את שיטות הטיפול באסירים, וקיבל לצורך זה את הזכות לנסוע בין-בתיהכלא המפורזים בארץ.

מלבד זאת הקים עם חבריו למאסר את תיאטרון האסירים במחנה מעשיהו. שנשא את השם מעשיטורו, וכתב למענו שני מח-זות: שלום הבית ומותו של אבריהל מרבייהו.

אך כל זה שייך לעבר. תוכניות לעתיד? דוב, בניגוד לדיעותיו החריפות, אינו שואף לגדולות, ויש בדעתו למצוא עבור-דה (אחרי שעבודתו הקודמת כמזכיר אי-גוד הקבלנים, נתפסה בינתיים על-ידי מי-שהו אחר), לחיות חיי מישפחה שקטים עם אשתו רחל ושני ילדיו הקטנים, יוסקה בן הארבע ושמואליק בן שבעת החור-דשים, אשר נולד בעוד אביו בכלא.

אנשים

ברשימה על ראש-הממשלה המיועד של ישראל, **משה שרת**, שהיתה מלווה בתמונתו כשהוא לבוש מכנסיים קצרים, סיפר טיים, שבועון החדשות האמריקאי, כי שרת החליף את שמו משרתוק, שפירושו שד קטן, לשרת, שפירושו משרת, אך כינויו המקובל בממשלה, לדברי טיים, הוא "מלמד". סיפר טיים באותה רשימה: באחת ממסיבות העיתונאים האחרונות ש-ערך שרת נכח ככתבהחוק שלא הבין עיבי-רית. אחרי ששרת הירצה חצי שעה, ביקש הכתב מאחד מעמיתיו לתרגם לו את תור-כן הדברים, והופתע לשמע התשובה: "הוא עוד לא התחיל, עד כה התקיי רק את העיתונות העיברית על שגיאות הדיק-דוק שלה."

בצאת רביאלוף **משה דיין** מטכס חילופי הרמטכ"לים בבית ראש-הממשלה חיכתה לו הפתעה: נהגו הכין מראש את מעילו עם סימני הדרגה החדשים, ומסר לו אותו שעה שנסעו לפגישה מייד אחרי-הטכס.

כשנתן הכנר **אייזק שטרן** רסיטל לכי-נור באולם ירושלמי, לא ניהל מהקור ונלחם בו בתוהוהו מקובלת: בכל הפר-סקה לגם שלוש כוסות תה חם, אותן הגיש לו הסדרן, שעבר עם הכוסות דרך האולם, לנוכח גרונות הצופים המקנאים.

רענן דוריא מתאר את משה שרת, יורש מקומו של דויד ברגוריון.